

**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ВІСНИК

АГРАРНОЇ НАУКИ ПРИЧОРНОМОР'Я

Науковий журнал

*Виходить 4 рази на рік
Видається з березня 1997 р.*

Випуск 4 (76) 2013

Том 2

Частина 2

Миколаїв
2013

Замовник і видавець: Миколаївський національний аграрний університет.
Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 19669-9469ПР від 11.01.2013.
Згідно з Постановою ВАК України від 14.04.2010 р. № 1-05/3 видання включено до переліку фахових видань.

Головний редактор: В.С. Шебанін, д.т.н., проф., чл.-кор. НААНУ

Заступники головного редактора:

І.І. Червен, д.е.н, проф.

К.М. Думенко, д.т.н., доц.

В.П. Клочан, к.е.н., доц.

М.І. Гиль, д.с.-г.н., проф.

В.В. Гамаюнова, д.с.-г.н., проф.

Відповідальний секретар: Н.В. Потриваєва, д.е.н., доц.

Члени редакційної колегії:

Економічні науки: О.В. Шебаніна, д.е.н., проф.; Н.М. Сіренко, д.е.н., проф.; О.І. Котикова, д.е.н., проф.; Джулія Олбрайт, PhD, проф. (США); І.В. Гончаренко, д.е.н., проф.; О.М. Вишневська, д.е.н., проф.; А.В. Ключник, д.е.н., доц.; О.Є. Новіков, д.е.н., проф.; О.В. Скрипнюк, д.ю.н., проф.; О.Д. Гудзинський, д.е.н., проф.; О.Ю. Єрмаков, д.е.н., проф.; В.І. Топіха, д.е.н., проф.; В.М. Яценко, д.е.н., проф.; М.П. Сахацький, д.е.н., проф.; В.С. Дога, д.е.н., проф. (Молдова).

Технічні науки: Б.І. Бутаков, д.т.н., проф.; К.В. Дубовенко, д.т.н., проф.; В.Д. Будаков, д.т.н., проф.; С.І. Пастушенко, д.т.н., проф.; А.А. Ставинський, д.т.н., проф.; В.П. Лялякіна, д.т.н., проф. (Росія).

Сільськогосподарські науки: В.С. Топіха, д.с.-г.н., проф.; Т.В. Підпала, д.с.-г.н., проф.; Л.С. Патрева, д.с.-г.н., проф.; В.П. Рибалко, д.с.-г.н., проф., академік НААН України; І.Ю. Горбатенко, д.б.н., проф.; І.М. Рожков, д.б.н., проф.; В.А. Захаров, д.с.-г.н., проф. (Росія); С.Г. Чорний, д.с.-г.н., проф.; М.О. Самойленко, д.с.-г.н., проф.; Л.К. Антипова, д.с.-г.н., доц.; В.І. Січкарь, д.б.н., проф.; А.О. Лимар, д.с.-г.н., проф.; А.П. Орлюк, д.б.н., проф.; В.Я. Щербаков, д.с.-г.н., проф.; Майкл Бьоме, проф. (Німеччина).

Рекомендовано до друку вченою радою Миколаївського національного аграрного університету. Протокол № 4 від 25.12.2013 р.

Посилання на видання обов'язкові.

Точка зору редколегії не завжди збігається з позицією авторів.

Адреса редакції, видавця та виготовлювача:
54020, Миколаїв, вул. Паризької комуни, 9,
Миколаївський національний аграрний університет,
тел. 0 (512) 58-05-95, visnyk.mnau.edu.ua, e-mail: visnyk@mnau.edu.ua

© Миколаївський національний аграрний університет, 2013

М'ЯСНА ПРОДУКТИВНІСТЬ БУГАЙЦІВ ЗНАМ'ЯНСЬКОЇ ПОРОДИ ПРИ РІЗНОМУ РІВНІ ГОДІВЛІ

В.С. Козирь, доктор сільськогосподарських наук, професор,
академік НААН України

Інститут сільського господарства степової зони НААН України

Доведено, що доцільно вирощувати бугайців знам'янської породи у лівобережній частині степової зони України при інтенсивній годівлі до 18-місячного, а при помірній – до 2 річного віку.

Ключові слова: порода, бугайці, годівля, вік, продуктивність.

Постановка проблеми. Знам'янська порода худоби виведена у Кіровоградській області – правобережній частині степової зони України. При її створенні використовувались симентальська, червона степова, чорно-ряба, абердин-ангуська, шаролезька і кіанська породи. Вона поширена в цьому регіоні. У зв'язку з тим, що у лівобережній частині степової зони природні особливості дещо відрізняються від правобережної і, враховуючи, що при створенні нового генотипу приймали участь районовані червона степова і чорно-ряба породи, а симентальська негативно реагує на спекотний клімат та не розводиться на Дніпропетровщині, нами вивчено ріст, розвиток і забійні якості бугайців знам'янської породи саме тут. Крім того, в багатьох агроформуваннях немає можливості інтенсивно вирощувати м'ясну худобу і утримують її при помірній годівлі.

Постановка завдання. Нами проведено відповідне дослідження на різних раціонах за поживністю, яке є актуальним для науки і виробництва.

Матеріали і методика. У дослідному господарстві «Поливанівка» було сформовано дві групи бугайців (по 15 голів). Одну після підсисного періоду вирощували інтенсивно, іншу – помірно до 2,5-річного віку. За цей час (595 днів) бугайці першої групи в середньому на голову одержали 44,8 ц корм. од. і 470,7 кг перетравного протеїну, а другої – відповідно 39,4 і 410,1 кг. Енергетична поживність добового раціону була відповідно 7,5 і 6,6 корм. од., протеїнова – 791 і 689 г. У структурі раціону соковиті корми складала за поживністю 25%, сіно – 15-30 % (залежно від сезону року), концентровані – 30, зелені – 26%. Тварин утримували в однакових технологічних умовах. У 12, 18, 24 і 30-місячному віці вивчали забійні показники (забивали по 3 голови з кожної групи).

Результати досліджень. За 17 промірами деяке зниження рівня годівлі не вплинуло негативно на будову тіла бугайців. Різниця статистично недостовірна

за лінійними показниками та розрахованими індексами будови тьла. У першій групі вгодваність була дещо краща.

Жива маса тварин, які вирощені при інтенсивній годівлі, зростала більшими темпами лише до 21-місячного віку (середньодобовий приріст 1 голови складав майже 1000 г) і у подальшому різниця з аналогами другої групи нівелювалась (табл. 1), а на завершенні досліду тварини мали практично однакову масу (різниця статистично невірогідна). По-перше, це свідчить про скоростиглість породи, на яку вплинули абердин-ангуси. По-друге, підтверджено можливість подальшого компенсаторного росту в умовах зниження рівня годівлі тварин (зниження, а не поганої годівлі, в останньому випадку ніякої компенсаторності не відбувається – вони просто відстають у рості і розвитку) [4].

Таблиця 1

**Динаміка живої маси бугайців при інтенсивному (А)
і помірному (В) рівні годівлі**

Вік тварин, міс.	Жива маса (кг) при годівлі		Кратність збільшення живої маси при годівлі	
	А	В	А	В
0	35±2	35±3	-	-
8	258±5	251±6	7,4	7,2
12	410±11	403±7	11,7	11,5
15	506±10	461±9	14,5	13,2
18	570±15	527±7	16,3	15,1
21	628±23	575±8	17,9	16,4
24	643±17	634±6	18,5	18,1
27	650±21	644±10	18,6	18,4
30	680±5	676±9	19,4	19,3

Приріст живої маси залежить від кількості енергії в раціоні і засвоєння її в організмі тварин [3]. Найбільш доступна форма енергії – у зерні. Оптимальна частка зернофуражу в структурі кормів для знам'янської породи може бути рекомендована до 40 %. З віком бугайців зростають і витрати кормів на одержання продукції. При цьому інтенсифікація годівлі знижує витрати кормів на одиницю приросту. Цей показник значною мірою корелює з фактичним приростом живої маси. Зниження рівня годівлі негативно відбилось на передзабійній живій масі, забійному виході, виході туші і м'якуша в ній, виході внутрішнього жиру. За рахунок збільшення частки кісток знизився коефіцієнт м'ясності (табл. 2).

Крім рівня годівлі, забійні показники знаходяться в прямій залежності і від віку тварин [2]. Забійний вихід зростав до 2,5-річного віку, а коефіцієнт м'ясності – до 2-річного віку.

**Забійні показники бугайців при інтенсивній (А)
і помірній (В) годівлі**

Показники	Вік, міс.							
	12		18		24		30	
	А	В	А	В	А	В	А	В
Забійний вихід, %	55,0	53,6	61,4	61,1	63,5	62,7	64,2	62,2
Вихід туші, %	53,8	52,7	58,7	57,9	60,9	60,3	61,4	59,7
Вихід м'якоті в туші, %	82,7	81,4	85,7	83,3	85,3	84,4	85,6	82,1
Коефіцієнт м'якості	4,8	4,4	6,0	5,0	5,9	5,4	5,1	4,6
Вихід внутрішнього жиру, %	1,2	1,1	2,7	2,2	2,6	2,4	2,8	2,5
Вихід кісток, %	17,3	18,6	14,3	16,7	14,7	15,6	13,4	17,9

Вікові розбіжності за питомою вагою м'яса першого, другого і третього гатунку є незначними (статистично невірогідні). Органолептична оцінка показала, що з віком тварин аромат, смак, ніжність, соковитість, колір м'якуша і прозорість бульйону дещо погіршуються і знижується загальний бал, але не настільки, щоб можна було говорити про різке зниження якості продукції – у всі вікові періоди м'ясо і бульйон оцінювали у 4,2-4,8 бали. Співвідношення білка і жиру в тушах бугайців у 18 місяців було 1:1,1; у 24 – 1:1,2 і у 30 місяців – 1:1,5

Харчова і енергетична цінність їстівних частин тіла у розрахунку на 1 кг передзабійної живої маси збільшується з віком бугайців за рахунок зменшення питомої ваги вологи та збільшення білка і, особливо, жиру. Кількість білка зростала до 18-місячного віку. Якщо прийняти цей показник за критерій господарської зрілості, то для бугайців Знам'янської породи це – 1,5 роки. Ліпогенез зростав до 2,5-річного віку, за рахунок чого з 12 до 30-місячного віку загальна калорійність їстівних частин тіла збільшилася у 1,8 рази і калорійність туш склала 5144 МДж. Тому кінцевий висновок щодо оптимального віку забою бугайців слід робити з урахуванням співвідношення білка і жиру у їстівному продукті, яке багатьма вченими [1, 2, 4, 5] і автором вважається нормальним у межах 1: 1- 1,5 (18 місяців).

Ми також оцінили парні шкури, шкірну сировину і вироблених шкір для верху взуття. Вже у річному віці тварин парні шкури за масою були віднесені до категорії «важких» (30,9±0,63 кг), їх вихід складав 8,29%, вони були довгими (204±4,7 см) і широкими (186±1,5 см), їх площа дорівнювала 380±14,1 дм², товщина на лікті була 3,6±0,2 мм, останньому

ребрі – $4,1 \pm 0,1$ мм, маклоках – $5,2 \pm 0,1$ мм. Вивчення фізико-механічних властивостей підтвердило їх високу якість.

Висновки і перспективи подальших досліджень:

1. При помірному рівні споживання поживних речовин бугайці знам'янської породи проявляють непогану енергію росту та забійні показники до 2,5-річного віку, а за рахунок компенсаторного росту вони не поступаються аналогам, які вирощені в покращених умовах годівлі.
2. При інтенсивній годівлі бугайців знам'янської породи доцільно вирощувати у правобережній частині степової зони України до 18-місячного, а при помірній – дворічного віку.

Список використаних джерел:

1. Заднепрянский И. П. Продуктивные и интерьерные показатели бычков мясных пород при интенсивном выращивании / И. П. Заднепрянский, Г. М. Родионова. – Оренбург, 1976. – 126 с.
2. Левантин Д. Л. Теория и практика повышения мясной продуктивности скотоводства / Д. Л. Левантин. – М. : Колос, 1966. – 318 с.
3. Пагорный А. В. Некоторые закономерности возрастной эволюции животного организма / А. В. Пагорный // Труды Кубанского СХИ. – Краснодар. – Вып. 40 (68). – С. 171-185.
4. Свечин К. Б. Индивидуальное развитие сельскохозяйственных животных / К.Б. Свечин – К. : Урожай, 1976. – 54 с.
5. Справочник по качеству продуктов животноводства, — М. : Агропромиздат, 1985. – 281 с.

V.S. Kozir. Meat productivity of bulls of Znamenskaia breed at different levels of feeding.

Доказана целесообразность выращивания бычков знаменской породы в Левобережной части степной зоны Украины при интенсивном кормлении до 18-месячного, а при умеренном – до 2-летнего возраста.

Ключевые слова: порода, бычки, кормление, возраст, продуктивность.

V. Kozir. Meat efficiency of bulls of Znamenskaia breed at different levels of feeding.

The expediency of growing steers of Znamenskaia breed in the left-bank part of the zone Steppe of Ukraine under intensive feeding of up to 18 months, and at a moderate – up to 2 years of age was discussed in the article.

Key words: breed, bull calves, feeding, age, productivity.

ЗМІСТ

І.О. Балабанова. ВПЛИВ СТРЕС-ФАКТОРІВ НА ПРОДУКТИВНІ ЯКОСТІ СВИНЕЙ ПОРІД ЛАНДРАС І ВЕЛИКА БІЛА	3
А.О. Бондар. ВПЛИВ ІНФРАЧЕРВОНОГО ОПРОМІНЕННЯ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ПОРОСЯТ-СИСУНІВ.....	7
Н.О. Борисенко, Т.А. Нагорнюк, С.І. Тарасюк. ОСОБЛИВОСТІ ГЕНЕТИЧНОЇ СТРУКТУРИ БІЛОГО І СТРОКАТОГО ТОВСТОЛОБИКІВ	12
І.А. Галушко. МОЛОЧНА ПРОДУКТИВНІСТЬ КОРІВ ГОЛШТИНСЬКОЇ ПОРОДИ РІЗНОГО ЕКОПОЄДНАННЯ.....	18
М.І. Гиль, П.О. Шебанін. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВІДТВОРЮВАЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ САМИЦЬ РІЗНИХ ПОРІД ХУДОБИ МОЛОЧНОГО НАПРЯМУ ПРОДУКТИВНОСТІ.....	24
Ю.М. Глушко. ХРОМОСОМНИЙ ПОЛІМОРФІЗМ УКРАЇНСЬКИХ КОРОПІВ ДП СГЦР «ПОДІЛЛЯ».....	34
О.В. Гончарова. ЯКІСТЬ ВОДИ ТА БІОТЕХНОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРИ НАПУВАННІ СТРАУСІВ	43
В.І. Гроза. ВИРОЩУВАННЯ ПЕРЕПЕЛІВ З ВИКОРИСТАННЯМ НАНОСРІБЛА	47
А.В. Гуцол. ЖИРНОКИСЛОТНИЙ СКЛАД М'ЯЗОВОЇ ТКАНИНИ СВИНЕЙ ПРИ ЗГОДОВУВАННІ ФЕРМЕНТНИХ ПРЕПАРАТІВ.....	51
О.В. Іванова, Є.В. Баркарь. ВПЛИВ ГЕНОТИПУ БАРАНІВ-ПЛІДНИКІВ НА ЗБЕРЕЖЕНІСТЬ ТА СТАТЕВИЙ СКЛАД НАЩАДКІВ	57
Г.І. Калиниченко, О.А. Коваль. ВІДТВОРЮВАЛЬНІ ЯКОСТІ СВИНОМАТОК ЗА РІЗНИХ ПОЄДНАНЬ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ	63
О.І. Каратєєва. ПРОГНОЗУВАННЯ МОЛОЧНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ ХУДОБИ ЗА РІЗНИХ ТИПІВ ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗМУ.....	68
В.А. Кириченко, С.П. Кот, В.М. Іовенко. ЗАЛЕЖНІСТЬ ПРОДУКТИВНИХ ОЗНАК ОВЕЦЬ ВІД ЗАГАЛЬНОЇ КІЛЬКОСТІ ВИЯВЛЕНИХ АНТИГЕНІВ	77
В.В. Коваленко. ЗВ'ЯЗОК ІНТЕНСИВНОСТІ НАРОЩУВАННЯ ЛАКТАЦІЙНОЇ КРИВОЇ З МОЛОЧНОЮ ПРОДУКТИВНІСТЮ КОРІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕРВОНОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ.....	81
В.С. Козирь. М'ЯСНА ПРОДУКТИВНІСТЬ БУГАЙЦІВ ЗНАМ'ЯНСЬКОЇ ПОРОДИ ПРИ РІЗНОМУ РІВНІ ГОДІВЛІ.....	89
С.Б. Корнят, О.Б. Андрушко, М.М. Шаран, І.М. Яремчук. ПОКАЗНИКИ БІЛКОВОГО ОБМІНУ КРОВІ КОРІВ ЗА РІЗНИХ ФОРМ ЕНДОМЕТРИТУ	93
І.В. Назаренко, Т.Ю. Чумачова. ОСОБЛИВОСТІ ВИРОБНИЦТВА СИРКОВИХ ДЕСЕРТІВ.....	99

Н.В. Новікова. ОСОБЛИВОСТІ БІОХІМІЧНОГО СКЛАДУ КРОВІ СВИНЕЙ З РІЗНОЮ АДАПТАЦІЙНОЮ НОРМОЮ В УМОВАХ ПЛЕМЗАВОДУ ТОВ «ФРІДОМ ФАРМ БЕКОН»	104
І.В. Новак, В.С. Федорович, Є.І. Федорович. МОРФОЛОГІЧНИЙ СКЛАД ТУШ, ХІМІЧНИЙ СКЛАД ТА ГІСТОМЕТРІЯ НАЙДОВШОГО М'ЯЗА СПИНИ БУГАЙЦІВ	109
Т.В. Підпала, О.С. Марикіна. ПРОДУКТИВНІСТЬ МОЛОЧНОЇ ХУДОБИ ЗА ЦІЛОРІЧНО СТІЙЛОВОЇ СИСТЕМИ УТРИМАННЯ.....	115
Л.С. Патрєва. РЕГУЛЯЦІЯ СТАТЕВОГО СПІВВІДНОШЕННЯ ПОТОМСТВА У КАЧОК.....	120
В.Г. Пелих, Т.С. Коваленко. ВИКОРИСТАННЯ ІНДЕКСІВ ДЛЯ ОЦІНКИ ОДНОРІДНОСТІ ТА ВИРІВНЯНОСТІ ГНІЗД СВИНОМАТОК	127
І.А. Помітун, Н.О. Косова, Н.В. Бойко, П.О. Рязанов. СЕЛЕКЦІЙНЕ ПОКРАЩЕННЯ БАГАТОПЛІДНОСТІ ОВЕЦЬ	131
Л.І. Романів, Р.С. Федорук, В.Г. Каплуненко. РЕПРОДУКТИВНА ЗДАТНІСТЬ БДЖОЛИНИХ МАТОК ЗА ПІДГОДІВЛІ БОРОШНОМ СОЇ З ДОДАВАННЯМ ХРОМУ	136
О.Ю.Сметана. ПОРІВНЯННЯ МОДЕЛЕЙ П. ВУДА ТА ДЖ. НЕЛДЕРА ДЛЯ ОПИСУ ЛАКТАЦІЙНОЇ ДИНАМІКИ ГОЛШТИНСЬКИХ КОРИВ	144
П.В. Стапай, Н.М. Параняк, В.М. Ткачук. ФІЗИКО-ХІМІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ВОВНИ ТА ЖИРОПОТУ ВІВЦЕМАТОК ЗА УМОВ ВИКОРИСТАННЯ У РАЦІОНАХ РІЗНИХ РІВНІВ ЙОДУ.....	150
О.О. Стародубець. ВІДТВОРЮВАЛЬНА ЗДАТНІСТЬ КНУРІВ-ПЛІДНИКІВ УГОРСЬКОЇ СЕЛЕКЦІЇ.....	155
Л.О. Стріха, Г.С. Григор'єва. ХАРАКТЕРИСТИКА ЯКІСНИХ ПОКАЗНИКІВ ЯЛОВИЧИНИ БУГАЙЦІВ РІЗНОЇ ВГОДОВАНОСТІ.....	159
О.К. Цхвітава, М.А. Дзядевич. ХАРАКТЕРИСТИКА ОКРЕМИХ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ РЕМОНТНИХ ТЕЛИЦЬ	164
Т.В. Чокан. ЖИВА МАСА ОВЕЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ ГІРСЬКОКАРПАТСЬКОЇ ПОРОДИ У РІЗНІ ВІКОВІ ПЕРІОДИ.....	168
О.І. Юлевич, А.В. Лихач, Ю.Ф. Дехтяр. ВПЛИВ РАЦІОНІВ ГОДІВЛІ НА ПОКАЗНИКИ РОСТУ І РОЗВИТКУ ВІДЛУЧЕНИХ ПОРОСЯТ	173

Наукове видання

Вісник аграрної науки Причорномор'я
Випуск 4 (76), Т. 2, Ч. 2.– 2013

Технічний редактор: *О.М. Кушнарьова.*
Комп'ютерна верстка: *О.Ю. Сметана,*
О.С. Крамаренко,
Ю.В. Грицієнко,
І.В. Письменна,
Л.О. Домашова

Підписано до друку 06.12.13. Формат 60×84 1/16.
Папір друк. Друк офсетний. Ум.друк.арк. 11,4.
Тираж 300 прим. Зам. № ____ . Ціна договірна.

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м.Миколаїв, вул.Паризької комуни, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.